

Hulumtimi i Cilësisë së Pasqyrave Financiare të Audituarra të Ndërmarrjeve në Kosovë

viti raportues 2013 dhe 2014

(edicioni i parë)

Hulumtimi i Cilësisë së Pasqyrave Financiare të
Audituara të Ndërmarrjeve në Kosovë
- viti raportues 2013 dhe 2014 -

Prishtinë
Shtator 2016

BOTUES

© Shoqata e Kontabilistëve të Çertifikuar dhe Auditorëve të Kosovës

Departamenti i Kontrollit të Cilësisë

Sylejman Vokshi nr.14 Prishtinë, 10.000 Kosovë

Tel: 038 249 043 dhe 038 249 045

Faqja e internetit: www.scaak.org

Adresa elektronike: info@scaak.org

Autorë:
Arbër HOTI
Teuta KARAMETA
Qëndresa GOJANI

Aprovuar nga: Komisioni i Sigurimit të Cilësisë – ShKÇAK

Aprovuar për botim: Këshilli i ShKÇAK

Tabela e përmbajtjes:

1. Kërkesat për raportim financiar dhe auditim në Kosovë	1
1.1. Ndërmarrjet e mëdha	1
1.2. Ndërmarrjet e mesme dhe vogla.....	2
1.3. Mikro-ndërmarrjet	2
2. Cilësia e raportimit financiar dhe auditimit të pasqyrave financiare.....	3
2.1. Qëllimi i hulumtimit.....	3
2.1. Mostra dhe popullata	3
2.2. Metodologjia e punës dhe standardet e aplikueshme	4
3. Pajtueshmëria e raportit të auditorit me SNA-të përkatëse	4
3.1. Standardet Ndërkombëtare të Auditimit	4
3.2. Rezultatet e analizës.....	6
4. Pajtueshmëria e pasqyrave financiare me SNRF/SNK-të përkatëse	12
4.1. Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit (SNK)	12
4.2. Rezultatet e analizës.....	14
5. Diskutime dhe rekomandime	21
Aneks 1: Lista e ndërmarrjeve subjekt rishikimi.....	22

1. Kërkesat për raportim financiar dhe auditim në Kosovë

Kërkesat për raportim financiar dhe auditim të pasqyrave financiare të shoqërive tregtare në Kosovë janë të përshkruara në nenet 3, 4, 5, 9 dhe 11 të *Ligjit Nr. 04/L-014 Për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim*.

Sipas nenit 4 të këtij ligji, të gjitha ndërmarrjet në Kosovë, në vartësi të numri të punonjësve, totalit të aseteve dhe totalit të qarkullimit vjetor, klasifikohen si të mëdha, mesme, vogla dhe mikro-ndërmarrje. Ky klasifikim shërben si bazë për përcaktimin e kornizës përkatëse të raportimit financiar, kërkesës për auditim dhe kërkesës për publikim të pasqyrave financiare.

1.1. Ndërmarrjet e mëdha

Një ndërmarrje konsiderohet si e madhe nëse i plotëson dy nga tri kriteret në vijim: (i) Qarkullim vjetor (neto): mbi €4 milion; (ii) Asetet (pasuritë) bruto: mbi €2 milion; (iii) Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit: mbi 50.

Sipas kërkesave të ligjit, një ndërmarrje e madhe duhet të aplikoj Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit (SNK) të cilat janë publikuar nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) dhe aprovuar nga Këshilli i Kosovës për Raportim Financiar (KKRF). Sipas kërkesave të ligjit, këto pasqyra financiare duhet të auditohen nga një firmë e auditimit e licencuar nga KKRF dhe të njëjtat duhet të dorëzohen për publikim në KKRF jo më vonë se 30 prill të vitit vijues, përkatësisht 30 qershor të vitit vijues për rastet e pasqyrave financiare të konsoliduara. Auditimi i pasqyrave financiare duhet të bëhet në pajtueshmëri me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA) të publikuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Auditimit dhe Sigurisë (BSNAS) të FNK-së dhe aprovuar nga KKRF. Duhet theksuar që përkundër obligimit për auditim të pasqyrave financiare nga firmat ligjore të auditimit, *Ligji Nr. 04/L-014 Për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim* nuk e obligon këtë kategori të ndërmarrjeve të angazhojnë apo punësojnë kontabilist të certifikuar për të përgatitur pasqyrat financiare në pajtueshmëri me SNRF/SNK.

1.2. Ndërmarrjet e mesme dhe vogla

Një ndërmarrje konsiderohet si e mesme nëse i plotëson dy nga tri kriteret në vijim: (i) Qarkullim vjetor (neto): nga €2 milion deri në €4 milion; (ii) Asetet (pasuritë) bruto: nga €1 milion deri në €2 milion; (iii) Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit: nga 10 deri në 50.

Një ndërmarrje konsiderohet si e vogël nëse i plotëson dy nga tri kriteret në vijim: (i) Qarkullim vjetor (neto): nga €50 mijë deri në €2 milion; (ii) Asetet (pasuritë) bruto: nga €25 mijë deri në €1 milion; (iii) Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit: deri në 10.

Të gjitha NVM-të ashtu siç klasifikohen në nenin 4 të Ligjit, duke filluar nga data 01.01.2015 duhet të zbatojnë Standardin Ndërkombëtarë të Raportimit Financiar për Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme (SNRF për NVM) të publikuar nga Bordi për Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) dhe aprovuara nga KKRF. Sipas nenit 4 të ligjit, në definicionin e ndërmarrjeve përfshihen të gjitha llojet e ndërmarrjeve (*BI, O, SHPK, SHA, etj*), andaj të gjitha këto lloje të ndërmarrjeve, duhet ta kenë të përcaktuar kornizën raportuese, që për NVM-të është SNRF për NVM. Pasqyrat financiare të ndërmarrjeve të mesme duhet të jenë të audituara nga një firmë e auditimit apo auditor ligjor i licencuar nga KKRF, ndërsa sa i përket ndërmarrjeve të vogla auditimi nuk është obligativ. Gjithashtu, dorëzimi dhe publikimi i pasqyrave financiare për NVM-të nuk është obligativ. Edhe për këtë kategori të ndërmarrjeve *Ligji Nr. 04/L-014 Për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim* nuk i obligon ndërmarrjet që të angazhojnë apo punësojnë kontabilist të certifikuar për të përgatitur pasqyrat financiare në pajtueshmëri me SNRF për NVM.

1.3. Mikro-ndërmarrjet

Një ndërmarrje konsiderohet si mikro nëse i plotëson dy nga tri kriteret në vijim: (i) Qarkullim vjetor (neto): më pak se €50 mijë; (ii) Asetet (pasuritë) bruto: më pak se €25 mijë; (iii) Numri mesatar i të punësuarve gjatë vitit: më pak se 10-të. Raportimi financiar i kësaj kategorie ende nuk është i rregulluar me Ligj, pasi që ligji i jep kompetencë KKRF-së që të nxjerrë një udhëzim administrativ për të përcaktuar kornizën adekuate të raportimit financiar të kësaj kategorie të ndërmarrjeve. KKRF ende nuk ka nxjerrë ndonjë kornizën raportuese për këtë kategori të ndërmarrjeve.

2. Cilësia e raportimit financiar dhe auditimit të pasqyrave financiare

2.1. Qëllimi i hulumtimit

Shoqata e Kontabilistëve të Certifikuar dhe Auditorëve të Kosovës (ShKÇAK) që nga viti 2015 ka themeluar departamentin e sigurimit të cilësisë, i cili funksionon në kuadër të zyrës ekzekutive dhe i cili i raporton Komisionit të Sigurimit të Cilësisë së ShKÇAK. Qëllimi i këtij departamentit është të kontrolloj cilësinë e punës së auditorëve ligjor, anëtarë të ShKÇAK, në mënyrë që të sigurohet që ata janë duke respektuar kërkesat e standardeve profesionale dhe ato të kodit të etikës.

Për të parë se cila është cilësia e raportimit financiar dhe auditimit të pasqyrave financiare ky departament i ShKÇAK gjatë vitit 2016-të ka bërë rishikimin e cilësisë së pasqyrave financiare të audituara të ndërmarrjeve të mëdha të cilat kanë pasur obligim dorëzimin e tyre për publikim në KKRF. Pasqyrat financiare të rishikuara i përkasin periudhës raportuese 2013 dhe 2014.

Qëllimi i kësaj analize është që të analizohet nëse pasqyrat financiare të ndërmarrjeve të mëdha janë në pajtueshmëri me kërkesat e SNRF/SNK, si dhe nëse raporti i auditorit është në pajtueshmëri me kërkesat e SNA.

2.1. Mostra dhe popullata

Totali i ndërmarrjeve të mëdha të cilat i kanë dorëzuar pasqyrat financiare të audituara për publikim në KKRF¹ për vitin raportues 2013 ka qenë 218, ndërsa për vitin raportues 2014 ka qenë 221. Mostra është përzgjedhur në mënyrë të rastësishme dhe për vitin raportues 2013 nga 218 ndërmarrje të mëdha janë përzgjedhur për rishikim 55 ndërmarrje apo 25% e popullatës, ndërsa për vitin raportues 2014 nga 221 ndërmarrje janë përzgjedhur për rishikim 50 ndërmarrje apo 23% e popullatës. Lista e detajuar e ndërmarrjeve të përzgjedhura për rishikim është prezantuar në **aneks 1** (fq. 22).

¹ Raporti Vjetor i Pasqyrave Financiare 2013, 2014 – KKRF (<http://mf.rks-gov.net/page.aspx?id=1,91>)

2.2. Metodologjia e punës dhe standardet e aplikueshme

Analiza e pasqyrave financiare të audituara është bërë duke u bazuar në kërkesat specifike të standardeve përkatëse (SNRF/SNK dhe SNA). Bazuar në standardet përkatëse është përgatitur lista e pyetjeve se a i përmbahen pasqyrat financiare të audituara dhe raporti i auditimit kërkesave të këtyre standardeve dhe në bazë të kësaj analize janë nxjerrë rezultatet përfundimtare për tërë mostrën. Analiza është ndarë në dy pjesë:

- (i) Pajtueshmëria e raportit të auditorit me SNA-të përkatëse, dhe
- (ii) Pajtueshmëria e pasqyrave financiare me SNRF/SNK-të përkatëse.

3. Pajtueshmëria e raportit të auditorit me SNA-të përkatëse

3.1. Standardet Ndërkombëtare të Auditimit

Për të realizuar analizën e pajtueshmërisë së raportit të auditorit me SNA-të përkatëse, janë përzgjedhur SNA-të të cilat mbulojnë çështjen e raportit të auditorit. SNA-të e marra për bazë për këtë pjesë të analizës janë:

- (i) *Standardi Ndërkombëtar i Auditimit 700 – ‘Formimi i Opinionit dhe Raportimi për Pasqyrat financiare*. Ky standard përmban kërkesat që auditori duhet ti respektoj në lidhje me formën dhe përmbajtjen e një raporti standard të auditimit. Një auditor duhet ti respektoj të gjitha kërkesat e këtij standardi nëse sipas opinionit të tij pasqyrat financiare janë plotësisht në pajtueshmëri me SNRF/SNK, pra në rastet kur auditori jep opinion të pakualifikuar². Pikat kryesore të këtij standardi të cilat janë marrë për bazë gjatë analizës janë pikat 20 deri 42 si dhe ilustrimi 1 dhe 3.
- (ii) *Standardi Ndërkombëtar i Auditimit 705 – ‘Modifikimi i Opinionit në Raportin e Auditorit’*. Ky standard përmban kërkesat që auditori duhet ti respektoj në lidhje me formën dhe përmbajtjen e një raporti të auditimit me opinion të modifikuar. Një auditor duhet ti respektoj të gjitha kërkesat e këtij standardi nëse sipas opinionit të tij pasqyrat financiare nuk janë plotësisht në pajtueshmëri me SNRF/SNK, pra në rastet kur auditori jep opinion të modifikuar. Sipas këtij standardi, ekzistojnë tri lloje të opinioneve të modifikuara: ‘*opinion i kualifikuar*’, ‘*opinion i kundërt*’ dhe ‘*tërheqje nga dhënia e opinionit*’. Pra në rastet kur auditori në raportin e tij jep njërin nga këto tre lloje të opinioneve, atëherë duhet të merr për bazë kërkesat e këtij

² I njohur ndryshe edhe me termet: ‘opinion i pastër’, ‘opinion i pamodifikuar’.

standardi. Pikat kryesore të këtij standardi të cilat janë marrë për bazë gjatë analizës janë pikat 6 deri 28 si dhe ilustrimin 1 deri 6.

- (iii) *Standardi Ndërkombëtar i Auditimit 706 – ‘Paragrafi i Theksimit të Çështjes dhe Paragrafët e Çështjeve Tjera në Raportin e Auditorit’*. Ky standard përmban kërkesa të veçanta në rastet kur auditorët dëshirojnë të tërheqin vëmendjen e lexuesve të pasqyrave financiare në lidhje me çështjet e prezantuara apo shpalosura në pasqyra financiare. Gjithashtu përmban kërkesa të veçanta edhe për rastet kur auditorët dëshirojnë të tërheqin vëmendjen e lexuesve të pasqyrave financiare në lidhje me çështjet të cilat nuk janë prezantuar apo shpalosur në pasqyrat financiare por të cilat janë të rëndësishme për tu shpalosur në raport të auditorit. Pra ky standard aplikohet vetëm në rastet kur auditorët pas paragrafit të opinionit, dëshirojnë të shtojnë edhe paragrafët si në vijim: ‘*theksimi i çështjes*’, ‘*çështje tjera*’. Pikat kryesore të këtij standardi të cilat janë marrë për bazë gjatë analizës janë pikat 6 deri 9, materialin aplikativ dhe shpjegues A1 deri A12 si dhe ilustrimin 1.

Raporti i auditorit duhet të përgatitet duke i respektuar SNA-të e lartpërmendura, në vartësi të rasteve se çfarë opinionit është duke dhënë auditori. Gjatë analizës së raporteve të auditimit mund të paraqiten këto shtatë alternativa:

- (i) *Opinion i pakualifikuar*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 700.
- (ii) *Opinion i pakualifikuar me paragraf të theksimit të çështjes*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 700 dhe SNA 706.
- (iii) *Opinion i kualifikuar*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 705.
- (iv) *Opinion i kualifikuar me paragraf të theksimit të çështjes*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 705 dhe SNA 706.
- (v) *Opinion i kundërt*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 705.
- (vi) *Opinion i kundërt me paragraf të theksimit të çështjes*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 705 dhe SNA 706.
- (vii) *Tërheqje nga dhënia e opinionit*. Në këtë rast auditori duhet të zbatoj kërkesat e SNA 705.

3.2. Rezultatet e analizës

Në tabelën 1 janë prezantuar rezultatet e analizës së llojit të opinionëve të lëshuara nga auditorët. Duke u bazuar në të dhënat përmbledhëse në tabelën 1, del që në vitin 2013, nga mostra e analizuar, numri i opinionëve të pakualifikuara ka qenë 29 (45%), numri i opinionëve të kualifikuara ka qenë 16 (29%), numri i opinionëve tjera të pakualifikuara apo kualifikuara me theksim të çështjes 10 (26%). Në vitin 2014, nga mostra e analizuar, numri i opinionëve të pakualifikuara ka qenë 18 (37%), numri i opinionëve të kualifikuara ka qenë 16 (33%), numri i opinionëve tjera të pakualifikuara apo kualifikuara me theksim të çështjes 14 (30%). Pra në asnjë rast auditorët nuk kanë lëshuar opinion të llojit tjetër, përpos atij të *'kualifikuar'* dhe *'të pakualifikuar'* dhe në disa raste kanë shtuar edhe paragrafin e theksimit të çështjes.

Tabela 1: Opinionet e lëshuara të auditimit

	Viti 2013	Viti 2014
Lloji i opinionit	Numri	Numri
I Pakualifikuar	29	18
I Pakualifikuar me theksim të çështjes	8	10
I Kualifikuar	16	16
I Kualifikuar me theksim të çështjes	2	4
I Kundërt	0	0
I Kundërt me theksim të çështjes	0	0
Tërheqje nga dhënia e opinionit	0	0
Totali i raporteve të kontrolluara (mostra)	55	48³
Totali i përgjithshëm (popullata)	218	221
Totali i raporteve të kontrolluara (mostra) %	25%	22%

Në tabelën 2 janë prezantuar rezultatet e analizës nëse raporti i auditorit është në pajtueshmëri me të gjitha kërkesat e SNA-ve. Prandaj, për *'opinionet e pakualifikuara'* kemi analizuar nëse raporti i auditorit është në pajtueshmëri me kërkesat e SNA 700, për *'opinionet e kualifikuara'*, *'opinionet e kundërta'* dhe *'tërheqjet nga dhënia e opinionit'* kemi analizuar nëse raporti i auditorit është në pajtueshmëri me kërkesat e SNA 705, ndërsa për rastet kur auditorët kanë shtuar edhe paragrafin *'theksimi i çështjes'* apo *'çështje të tjera'* kemi analizuar nëse paragrafi është në pajtueshmëri me kërkesat e SNA 706.

³Edhe pse mostra për vitin 2014 ka qene 50, dy nga pasqyrat financiare të audituara nuk e kanë pasur të bashkangjitur raportin e auditorit.

Rezultatet e analizës për vitin 2013-të janë prezantuar në tabelën 2a. Bazuar në këto rezultate, për vitin 2013-të, 76% të raporteve të analizuara përmbajnë gabime në raportin e auditorit, ndërsa vetëm 24% janë pa gabime. Gjatë analizës gabimet i kemi ndarë në raportet e auditorit të lëshuara nga firmat vendore apo firmat e huaja. Rezultatet e analizës tregojnë që nga 42 raporte të auditimit me gabime, 92% janë nga firmat vendore të auditimit ndërsa vetëm 8% janë nga firmat e huaja të auditimit. Nga 55 raporte të auditimit, janë identifikuar 188 gabime, me një mesatare prej 3.4 gabime për një raport të rishikuar.

Tabela 2a: Parregullsitë në raportet e auditorit sipas firmave të auditimit – 2013

Firmë vendore / e huaj	Viti 2013				
	Numri total i raporteve të kontrolluara (a)	Numri total i raporteve me gabime (b)	Numri total i raporteve pa gabime (c) = (a)-(b)	Numri i gabimeve në raporte (d)	Mesatarja e gabimeve për një raport (e) = (d) / (a)
Vendore	43	39	4	181	4.2
E huaj	12	3	9	7	0.6
Totali	55	42	13	188	3.4
Totali si % e (a)	100%	76%	24%		

Rezultatet e analizës për vitin 2014-të janë prezantuar në tabelën 2b. Bazuar në këto rezultate, për vitin 2014-të 75% të raporteve të analizuara përmbajnë gabime në raportin e auditorit, ndërsa vetëm 25% janë pa gabime. Gjatë analizës gabimet i kemi ndarë në raportet e auditorit të lëshuara nga firmat vendore apo firmat e huaja. Rezultatet e analizës tregojnë që nga 36 raporte të auditimit me gabime, 83% janë nga firmat vendore të auditimit ndërsa vetëm 17% janë nga firmat e huaja të auditimit. Nga 48 raporte të auditimit, janë identifikuar 149 gabime, me një mesatare prej 3.1 gabime për një raport të rishikuar.

Tabela 2b: Parregullsitë në raportet e auditorit sipas firmave të auditimit – 2014

Firmë vendore / e huaj	Viti 2014				
	Numri total i raporteve të kontrolluara (a)	Numri total i raporteve me gabime (b)	Numri total i raporteve pa gabime (c) = (a)-(b)	Numri i gabimeve në raporte (d)	Mesatarja e gabimeve për një raport (e) = (d) / (a)
Vendore	34	30	4	142	4.2
E huaj	14	6	8	7	0.5
Totali	48	36	12	149	3.1
Totali si % e (a)	100%	75%	25%		

Rezultatet e analizës tregojnë që përqindja totale e raporteve të auditimit me gabime ka mbetur pothuajse e njëjtë, me një rënie të vogël prej 1% në vitin 2014-të. Nga kjo analizë mund të arrijmë në përfundim se auditorët ligjor vendor të cilët janë partner në firmat vendore të auditimit nuk kanë njohuri të mjaftueshme për SNA-të 700, 705 dhe 706-të në krahasim me auditorët ligjor të huaj.

Numri kaq i lartë i gabimeve është si pasojë e mos-ekzistimit të kontrollit të jashtëm të cilësisë së punës së auditorëve që ekziston nga themelimi i profesionit të auditimit në Kosovë. Gjithashtu fakti që numri i gabimeve është mjaft i ultë në rastin e firmave të huaja të auditimit, në krahasim me firmat vendore të auditimit, tregon se firmat e huaja kanë të implementuar një sistem efektiv të kontrollit të brendshëm të cilësisë dhe kjo garanton edhe cilësinë e raporteve të tyre.

Rezultatet e kësaj analize duhet të shërbejnë si dritë e kuqe për KKRF-në që të ndërmerr hapa konkret për funksionalizimin e sistemit të mbikëqyrjes publike. Gjithashtu, këto rezultate duhet të shërbejnë si dritë e kuqe edhe për ShKÇAK që të ndryshoj sistemin e EVP-ve në rastet kur ato kanë të bëjnë me SNRF/SNK, SNA, Kodi i Etikës, pra të kaloj nga EVP-të e bazuara në outpute, në ato të bazuara në inpute, që i bie që pas çdo sesiioni të EVP-së, kandidatët për ti fituar kreditë e nevojshme të EVP-së duhet ta kalojnë një test me shkrim. Ky sistem i EVP-së garanton që kandidatët janë pajisur dhe i kuptojnë mirë kërkesat e standardeve profesionale.

Në tabelën 3 (fq. 11) janë prezantuar rezultatet e analizës së natyrës së gabimeve, përkatësisht parregullsive të hasura në raportet e auditorëve. Të gjitha gabimet e hasura gjatë raporteve të viteve 2013 dhe 2014 i kemi klasifikuar në kategoritë e listuara si në tabelë.

Siç mund të vërehet nga tabela e rezultateve, më së shumti gabime kanë pasur kategoritë si në vijim:

(i) *‘Mungesa e specifikimit të pasqyrave financiare, politikave të kontabilitetit dhe shënimeve shpjeguese në paragrafin e parë të opinionit’*. Bazuar në kërkesat e SNA 700, secili raport i auditimit, në paragrafin e parë të tij duhet të specifikoj se cilat pasqyra financiare janë audituar dhe për çfarë periudhe raportuese. Në vitin 2013, nga 55 raporte të analizuara janë identifikuar 20 gabime. Në vitin 2014, nga 48 raporte të analizuara janë identifikuar 19 gabime të tilla.

(ii) *‘Mungesa apo gabim në emërtimin e paragrafëve’*. Bazuar në kërkesat e SNA 700, SNA 705 dhe SNA 706 secili paragrafi i raportit të auditorit duhet ti ketë të specifikuar emërtimet e paragrafëve. Për një raport të pakualifikuar, duhet të ekzistojnë këto emërtime të paragrafëve: *‘përgjegjësia e menaxhmentit për pasqyrat financiare’*, *‘përgjegjësia e auditorit’*, *‘opinionit’*. Për një raport të

kualifikuar, duhet të ekzistojnë këto emërtime të paragrafëve *‘përgjegjësia e menaxhmentit për pasqyrat financiare’*, *‘përgjegjësia e auditorit’*, *‘baza për opinion të kualifikuar’*, *‘opinionit i kualifikuar’*. Në rastet kur auditorët shtojnë edhe paragrafin *‘theksimi i çështjes’* apo *‘çështje tjera’*, ky paragraf duhet të jetë pas paragrafit të opinionit dhe duhet ta ketë emërtimin e shkruar qartazi.

Në vitin 2013, nga 55 raporte të analizuara janë identifikuar 39 gabime në këtë kategori, pra ka pasur raste kur auditorët nuk i kanë emëruar fare paragrafët, i kanë emërtuar por jo në mënyrën e duhur, apo i kanë emërtuar pjesërisht. Në vitin 2014, nga 48 raporte të analizuara janë identifikuar 34 gabime për këtë kategori të gabimeve.

(iii) *‘Mungesa e deklaramit që menaxhmenti i ndërmarrjes ka përgatitur pasqyrat financiare në përputhje me SNRF’*. Bazuar në kërkesat e SNA 700 në paragrafin *‘përgjegjësia e menaxhmentit për pasqyrat financiare’* duhet të specifikohet që pasqyrat financiare janë përgatitur në pajtueshmëri me SNRF/SNK. Në vitin 2013, nga 55 raporte të analizuara janë identifikuar 17 raste ku auditorët nuk e kanë inkuadruar këtë kërkesë të SNA 700 në raport të auditorit. Në vitin 2014, nga 48 raporte të analizuara janë identifikuar 14 raste ku auditorët nuk e kanë inkuadruar këtë kërkesë të SNA 700 në raport të auditorit.

(iv) *‘Mos-deklarimi i përputhshmërisë me SNRF në paragrafin e opinionit të auditorit’*. Bazuar në kërkesat e SNA 700 në paragrafin e *‘opinionit’* auditori duhet të theksoj se pasqyrat financiare paraqesin në mënyrë të drejtë në të gjitha aspektet materiale.....në pajtueshmëri me SNRF. Në vitin 2013, nga 55 raporte të analizuara janë identifikuar 22 raste kur auditorët nuk e kanë theksuar këtë kërkesë të SNA 700. Në vitin 2014, nga 48 raste të analizuara numri i gabimeve ishte 18. Në rastet me gabime, shpeshherë auditorët kanë përmendur këto fjalë: *‘Standardet Kosovare të Kontabilitetit’*, *‘Ligjet e Kosovës’*, *‘Standardet Ndërkombëtare të Auditimit’*, *‘Praktikat më të Mira’*, etj.

(v) *‘Mungesa apo gabimi në prezantimin e gjendjes së entitetit në paragrafin e opinionit të auditorit’*. Bazuar në kërkesat e SNA 700 në paragrafin e *‘opinionit’* auditori duhet të theksoj se pasqyrat financiare prezantojnë në mënyrë të drejtë në të gjitha aspektet materiale *‘pozicionin e financiar të kompanisë ABC më 31 dhjetor 20XX, performancën e saj financiare dhe rrjedhjen e parasë për vitin që përfundon më 31 dhjetor 20XX’*, në pajtueshmëri me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit. Në vitin 2013, nga 55 raporte të analizuara janë identifikuar 30 raste kur auditorët nuk e kanë precizuar si duhet këtë pjesë të paragrafit. Në vitin 2014-të, nga 48 raste të analizuara numri i gabimeve ishte 28.

(vi) *'Mosparaqitja e shumës së zërit për të cilin auditori jep opinionin e kualifikuar, në paragrafin bazat për opinion të kualifikuar'*. Bazuar në kërkesat e SNA 705 nëse ekziston ndonjë anomali materiale në pasqyrat financiare e cila ndërlidhet me ndonjë zë specifik të pasqyrave financiare, auditori duhet të shpalosë në paragrafin *'baza për opinion të kualifikuar'* përshkrimin e anomalisë materiale dhe kuantifikimin e efektit financiar të anomalisë. Nëse është e pamundur të kuantifikohet efekti financiar, atëherë ky fakt duhet të shpaloset në paragrafin *'baza për opinion të kualifikuar'*. Në vitin 2013, nga 18 raporte me opinion të kualifikuar, ky gabim është hasur në 13 raste. Në vitin 2014, nga 20 raporte me opinion të kualifikuar, ky gabim është hasur në 6 raste.

(vi) *'Të tjera'*. Në vitin 2013 janë identifikuar 32 gabime në kategorinë *'të tjera'* ndërsa në vitin 2014, 13 gabime. Këto janë gabime të cilat nuk kemi mundur ti klasifikojmë në kategoritë përkatëse për shkak të natyrës së ndryshueshme të gabimeve. Në vijim po i listojmë disa nga këto raste:

- Në paragrafin e tretë të raportit të auditorit *'përgjegjësia e auditorit'* nuk është e përshtatshme fjalia e auditorit ku theksohen se *'përpos asaj që diskutohet në paragrafin në vijim, ne kemi kryer auditimin në përputhje me SNA'*. Pra kjo fjali nuk i jep asnjë kuptim këtij paragrafi dhe nuk është i paraparë sipas kërkesave të SNA 700.
- Mungesa apo gabimi i datës së vitit të përfundimit të pasqyrave financiare të audituara në raportin e auditorit.
- Emërtimi i pasqyrës së ndryshimit në ekuitet si *'fitim i mbajtur'*.
- Renditja e gabuar e paragrafëve (p.sh., paragrafi për theksimin e çështjes para paragrafit të opinionit).
- Në paragrafin e tretë *'përgjegjësia e auditorit'* mungon fjalia ku auditori tregon për mjaftueshmërinë dhe përshtatshmërinë e evidencës, për të formuar dhe dhënë opinionin.
- Në paragrafin e parë auditori ka shkruar rreth përgjegjësisë së tij.
- Pas paragrafit të tretë të raportit të auditorit është përfshirë një paragraf i bazës për kualifikim të opinionit por nuk është cekur emri i paragrafit si dhe opinionit është emëruar dhe teksti është shkruar sikurse të ishte i pakualifikuar.
- Në paragrafin e *'opinionit'* nuk është cekur emri i kompanisë së audituar.

Tabela 3: Parregullsitë në raportet e auditimit sipas natyrës së gabimeve (viti 2013 dhe 2014)

	Viti 2013	Viti 2014
Natyra e gabimeve	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve
Mungesa apo gabim në emërtimin e paragrafëve	39	34
Mungesa e specifikimit të pasqyrave financiare, politikave të kontabilitetit dhe shënimeve shpjeguese në paragrafin e parë të opinionit	20	19
Mungesa e deklarimit që menaxhmenti i ndërmarrjes ka përgatitur pasqyrat financiare në përputhje me SNRF-të	17	14
Mungesa e deklarimit që auditori i ka audituar pasqyrat financiare në përputhje me SNA-të	5	6
Mungesa e cekjes së përgjegjësive të auditorit	2	4
Mungesa e cekjes së përgjegjësive të menaxhmentit	0	1
Mos-vendosja e fjalive të caktuara në paragrafët adekuat	2	6
Theksimi i çështjes i bërë pas nënshkrimit të opinionit nga auditori	6	0
Mos-deklarimi i përputhshmërisë me SNRF-të në paragrafin e opinionit të auditorit	22	18
Mungesa apo gabimi në prezantimin e gjendjes së entitetit në paragrafin e opinionit të auditorit	30	28
Mos-paraqitja e shumës së zërit për të cilin auditori jep opinion të kualifikuar, në paragrafin 'baza për kualifikimin e opinionit'	13	6
Të tjera	32	13
Totali i gabimeve	188	149

4. Pajtueshmëria e pasqyrave financiare me SNRF/SNK-të përkatëse

4.1. Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) dhe Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit (SNK)

Për ta realizuar analizën e pajtueshmërisë së pasqyrave financiare (PF) me SNRF/SNK-të përkatëse, janë përzgjedhur SNRF/SNK-të më relevante për popullatën e përzgjedhur. Përqendrimi kryesor i kësaj analize ka qenë që të shikohet nëse prezantimi i pasqyrave financiare është në pajtueshmëri me SNRF/SNK. Analiza është përqendruar në këto dy drejtime: *'prezantimi i përgjithshëm i PF-ve'* dhe *'shpalosjet për zërat specifik të pasqyrës së pozicionit financiar dhe pasqyrës së të ardhurave gjithëpërfshirëse'*. Për këto dy kategori të analizës, janë përzgjedhur SNRF/SNK-të relevante, është përgatitur lista e kërkesave minimale që PF-të duhet ti kenë në bazë të këtyre standardeve dhe është bërë krahasimi i mostrës së pasqyrave financiare me këto kërkesa.

Për analizën e kategorisë *'prezantimi i përgjithshëm i PF-ve'* është marrë për bazë ky standard.

(i) SNK 1 – *'Prezantimi i Pasqyrave Financiare'*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje me prezantimin e pasqyrave financiare si dhe përcaktohen kërkesat minimale për përmbajtjen e tyre. Ky standard është i aplikueshëm për pasqyrat financiare për qëllime të përgjithshme të cilat bazohen në SNRF. Ndërmarrjet e mëdha të cilat janë të obliguara ti përgatisin pasqyrat financiare në pajtueshmëri me SNRF duhet ti zbatojnë të gjitha kërkesat e këtij standardi.

(ii) SNK 8 – *'Politikat e Kontabilitetit, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet'*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje zgjedhjen dhe aplikimin e politikave të kontabilitetit, kontabilitetin për ndryshimet në vlerësime dhe prezantimin e gabimeve të periudhave paraprake.

(iii) SNRF 7 – *'Instrumentet Financiare: Shpalosjet'*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje me shpalosjet e informatave për instrumentet financiare të ndërmarrjes dhe për natyrën dhe shtrirjen e rreziqeve që ndërlidhet me ato instrumente, si mënyrë cilësore ashtu edhe sasiore. Përveç kërkesave tjera, rreziqet kryesore që kërkohen të shpalosen janë: *rreziku i tregut, rreziku i likuiditetit dhe rreziku kreditor*.

Për analizën e kategorisë *‘Shpalosjet për zërat specifik të pasqyrës së pozicionit financiar dhe pasqyrës së të ardhurave gjithëpërfshirëse’* janë marrë për bazë këto standarde:

(i) SNK 16 – *‘Patundshmëritë, Impiantet dhe Pajisjet’*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje me trajtimin kontabël për të gjitha llojet e kategorisë *‘patundshmëritë, impiantet dhe pajisjet’*. Gjithashtu, ky standard përshkruan udhëzimet në lidhje me kërkesat minimale për shpalosje të kësaj kategorie të pasqyrave financiare.

(ii) SNRF 7 – *‘Instrumentet Financiare: Shpalosjet’*.

(iii) SNK 2 – *‘Stoqet’*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje me kërkesat për trajtimin kontabël të pjesës dërmuese të stoqeve si dhe kërkesat minimale për shpalosje të informatave sasiore dhe cilësore në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare.

(iv) SNK 18 – *‘Të Hyrat’*. Në këtë standard përshkruhen udhëzimet e detajuara në lidhje me kërkesat për njohjen e të hyrave dhe shpalosjet minimale në shënimet shpjeguese.

4.2. Rezultatet e analizës

Rezultatet për kategorinë e analizës *'prezantimi i përgjithshëm i PF-ve'* janë prezantuar në tabelën 4a (fq. 16). Në tabelë është prezantuar numri i gabimeve në pasqyrat financiare të analizuara për secilën kërkesë të SNRF/SNK të listuar në tabelë. Siç mund të vërehet nga tabela e rezultateve, më së shumti gabime kanë pasur këto kategori:

(i) *'Shpalosja që PF-të janë në pajtueshmëri me SNRF/SNK'*. Bazuar në kërkesat e SNK 1, secila ndërmarrje në shënimet shpjeguese duhet të shpalosë që pasqyrat financiare janë përgatitur në pajtueshmëri me SNRF/SNK. Nga mostra e vitit 2013, 17 ndërmarrje apo 31% e mostrës, nuk e kanë shpalosur këtë kërkesë, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 10 ndërmarrje apo 20% e mostrës nuk e kanë shpalosur këtë kërkesë.

(ii) *'Identifikimi i qartë i secilës PF dhe shpalosjet'*. Bazuar në kërkesat e SNK 1, pasqyrat financiare dhe shpalosjet duhet të jenë qartë të identifikueshme. Nga mostra e vitit 2013, 2 ndërmarrje apo 7% e mostrës, nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 23 ndërmarrje apo 46% e mostrës nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë. Pjesa dërmuese e gabimeve të kësaj kategorie ka rrjedhur pasi që ndërmarrjet në pasqyrat financiare nuk i kanë referencuar fare zërat e pasqyrave financiare me shënimet shpjeguese dhe anasjelltas.

(iii) *'Niveli i rrumbullaksimit të vlerave në PF'*. Bazuar në kërkesat e SNK 1, në pasqyrat financiare duhet të shpaloset niveli i rrumbullaksimit të vlerave, p.sh., në Euro, 000' Euro, etj. Nga mostra e vitit 2013, 36 ndërmarrje apo 65% e mostrës, nuk e kanë shpalosur si duhet këtë kërkesë, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 20 ndërmarrje apo 40% e mostrës nuk e kanë shpalosur si duhet këtë kërkesë. Në disa raste, në pasqyra financiare është prezantuar që vlerat janë në 'EURO' ndërsa si vlera janë vendosur vlerat me presje dhjetore (në cent). Në disa raste tjera nuk është shpalosur fare niveli i rrumbullaksimit të vlerave.

(iv) *'Shpalosja që PF-të janë përgatitur sipas parimit akrual, përveç pasqyrës së rrjedhjes së parasë'*. Sipas kërkesave të SNK 1, kërkohet që të shpalosjet që pasqyrat financiare janë bërë sipas parimit akrual, përveç pasqyrës së rrjedhjes së parasë. Nga mostra e vitit 2013, 14 ndërmarrje apo 25% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 4 ndërmarrje apo 8% e mostrës nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë.

(v) *'Emri i subjektit raportues'*. Sipas kërkesave të SNK 1, kërkohet që të shpaloset në pasqyra financiare në mënyrë të vazhdueshme (p.sh., në titull të secilës pasqyre financiare si dhe në shpalosje) emri i subjektit raportues. Nga mostra e vitit 2013, 13 ndërmarrje apo 24% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 11 ndërmarrje apo 22% e mostrës nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë.

(vi) *'Disagregimi (ndarja) i zërave të klasifikuara si Patundshmëri, Impiante dhe Pajime (PIP), siç kërkohet me SNK 16'*. Sipas kërkesave të SNK 1 dhe SNK 16, për kategorinë PIP ndërmarrjet duhet të shpalosin në shënimet shpjeguese në detaje nën-kategoritë të cilat janë pjesë e saj (p.sh., orëditë dhe kompjuterët, toka, veturat, etj). Nga mostra e vitit 2013, 10 ndërmarrje apo 19% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 9 ndërmarrje apo 18% e mostrës nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë.

(vii) *'Rekoncilimi për secilën klasë të ekuitetit ndërmjet vlerës në fillim të periudhës dhe fund të periudhës'*. Sipas kërkesave të SNK 1, ndërmarrjet duhet të shpalosin për secilën klasë të ekuitetit (kapitalit) rekoncilimin ndërmjet vlerës në fillim të periudhës dhe fund të periudhës. Nga mostra e vitit 2013, 38 ndërmarrje apo 69% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 32 ndërmarrje apo 64% e mostrës nuk e kanë plotësuar drejtë këtë kërkesë. Pjesa dërmuese e gabimeve të kësaj kategorie rrjedhë nga fakti se ndërmarrjet kanë aplikuar formatin e KKRF-së për përgatitjen e PF-ve dhe pasqyra e ndryshimeve në ekuitet sipas këtij formati nuk i përmbushë kërkesat e SNK 1.

(viii) *'Shpalosja e listës së SNRF-ve të reja të cilat janë publikuar por nuk janë ende efektive'*. Sipas kërkesave të SNK 8, ndërmarrjet janë të obliguara të shpalosin listën e SNRF-ve të publikuara por të cilat ende nuk janë efektive për aplikim. Ky Standard kërkon të shpaloset titulli i standardit të ri, data kur ky standard është obligativ për aplikim, diskutimin e ndikimit në pasqyrat financiare me rastin e adaptimit fillestar të SNRF-ve të reja. Nga mostra e vitit 2013, 34 ndërmarrje apo 62% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 36 ndërmarrje apo 72% e mostrës nuk e kanë bërë këtë shpalosje.

(ix) *'Shpalosja për secilin rrezik që rrjedhin nga instrumentet financiare, politikat dhe procedurat për menaxhimin e tyre dhe metodat e aplikuara për matjen e rrezikut dhe ndryshimit nga viti paraprak'*. Sipas kërkesave të SNRF 7, secila ndërmarrje e cila në pasqyrën e pozicionit posedon elemente si *'paraja dhe ekuivalentët e*

parasë', 'të arkëtueshmet tregtare dhe të tjera', 'të pagueshmet tregtare dhe të tjera', 'huazimet', dhe instrumente tjera financiare, duhet të shpalesë politikat dhe procedurat për menaxhimin e secilit rrezik dhe metodat e aplikuara për matjen e tyre. Nga mostra e vitit 2013, 43 ndërmarrje apo 78% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalesje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 30 ndërmarrje apo 60% e mostrës nuk e kanë bërë këtë shpalesje.

Tabela 4a: Pajtueshmëria e pasqyrave financiare me SNRF/SNK - prezantimi i përgjithshëm i PF-ve

Kërkesat	Viti 2013		Viti 2014	
	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)
A është shpalosur që PF-të janë në pajtueshmëri me SNRF/SNK?	17	31%	10	20%
A është shpalosur që PF-të janë sipas parimit akrual, përveç pasqyrës së rrjedhjes së parasë?	14	25%	4	8%
A është prezantuar seti i plotë i PF-ve?	4	7%	0	0%
A është identifikuar qartë secila PF dhe shpalesjet?	2	4%	23	46%
<i>A janë prezantuar:</i>				
Emri i subjektit raportues	13	24%	11	22%
Data e PF-ve dhe periudha e mbuluar	-	0%	1	2%
Valuta e prezantimit	3	5%	2	4%
Niveli i rrumbullaksimit të vlerave në PF	36	65%	20	40%
<i>Pasqyra e pozicionit financiar (PPF)</i>				
A janë ndarë P-de dhe D-të Qarkulluese / Jo-qarkulluese?	-	0%	-	0%
Nëse po, a është klasifikuar tatimi i shtyrë si jo-qarkullues?	-	0%	-	0%
<i>A janë shpalosur:</i>				
Disagregimi (ndarja) i zërave të klasifikuara si PIP, siç kërkohet me SNK 16	10	19%	9	18%
Ndarja e të arkëtueshmeve në: tregtare, nga palët e lidhura, parapagimet, dhe shumat e tjera	-	0%	-	0%
Ndarja e stokeve në: lëndë e parë, furnizimet, materialet, punë në progres, dhe produkte të gatshme	-	0%	-	0%

Kërkesat	Viti 2013		Viti 2014	
	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)
Provizionet (akrualet) të klasifikuar si: për punonjës dhe të tjera	-	0%	-	0%
Ekuiteti i ndarë sipas klasave: kapitali i paguar, fitimi i mbajtur, premia, rezervat	4	7%	-	0%
Pasqyra e të ardhurave gjithëpërfshirëse (PAGJ)				
A është prezantuar ndonjë e hyrë/shpenzim i jashtëzakonshëm?	-	0%	-	0%
A është shpalosur natyra dhe shuma e zërave material të PAGJ?	3	5%	6	12%
A janë shpalosur shpenzimet sipas funksionit apo natyrës?	-	0%	-	0%
Nëse janë sipas funksionit, a janë bërë shpalosje të natyrës së shpenzimeve për punonjësit, zhvlerësimin, etj.	-	0%	2	4%
Shpalosjet tjera:				
A janë bërë shpalosjet dhe informatat krahasuese për dy vite?	2	4%	16	32%
A janë shpalosur vendi i biznesit, forma juridike e organizimit dhe aktivitetet kryesore të biznesit?	-	0%	2	4%
Pasqyra e ndryshimeve në ekuitet (PNE)	-	0%		0%
A është bërë rekoncilimi për secilën klasë të ekuitetit ndërmjet vlerës në fillim të periudhës dhe fund të periudhës?	38	69%	32	64%
Pasqyra e rrjedhjes së parasë (PRRP)				
A janë prezantuar zërat drejtë sipas seksioneve, O, F, I ?	-	0%	-	0%
A është bërë rekoncilimi i parasë dhe ekuivalentëve të parasë?	1	2%	-	0%
Shënimet shpjeguese				
A janë renditur shënimet shpjeguese në këtë mënyrë: i) deklarata e pajtueshmërisë me SNRF, ii) përmbledhje e politikave kryesore të kontabilitetit, iii) informatat mbështetëse për zërat material të PF-ve, iv) shpalosjet tjera përfshirë detyrimet kontingjente dhe zotimet kontraktuale të paregjistruara,	4	7%	12	24%

Kërkesat	Viti 2013		Viti 2014	
	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)
shpalosjet jo-financiare (SNRF 7)?				
A janë shpalosur lista e SNRF-të të reja të cilat publikuar por nuk janë ende efektive?	34	62%	36	72%
A janë shpalosur politikat e kryesore të kontabilitetit të aplikuara?	1	2%	2	4%
A janë shpalosur për secilin rrezik që rrjedhin nga instrumentet financiare, politikat dhe procedurat për menaxhimin e tyre, dhe metodat e aplikuara për matjen e rrezikut dhe ndryshimit nga viti paraprak?	43	78%	30	60%
Totali i PF-ve të kontrolluara (mostra)	55	55	50	50
Totali i përgjithshëm (popullata)	218	218	221	221
Totali i PF të kontrolluara (mostra) %	25%	25%	23%	23%

Rezultatet për kategorinë e analizës ‘shpalosjet për zërat specifik të pasqyrës së pozicionit financiar dhe pasqyrës së të ardhurave gjithëpërfshirëse’ janë prezantuar në tabelën 4b (fq. 19). Në tabelë është prezantuar numri i gabimeve në pasqyrat financiare të analizuara për secilën kërkesë të SNRF/SNK të listuar në tabelë. Siç mund të vërehet nga tabela e rezultateve, më së shumti gabime kanë pasur këto kategori:

(i) ‘Shpalosja për secilën klasë të PIP shuma bruto dhe zhvlerësimi i akumuluar në fillim dhe në fund të periudhës për dy vite krahasuese’. Bazuar në kërkesat e SNK 16, secila ndërmarrje në shënimet shpjeguese të pasqyrave financiare për kategorinë PIP duhet të shpalosë shumën bruto (koston), zhvlerësimin e akumuluar në fillim dhe në fund të periudhës për dy vite krahasuese. Nga mostra e vitit 2013, 18 ndërmarrje apo 33% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje siç kërkohet, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 15 ndërmarrje apo 30% e mostrës nuk e kanë plotësuar këtë kërkesë.

(ii) ‘Shpalosja e informatave në lidhje me rrezikun e tregut, likuiditetit dhe kreditor’. Sipas kërkesave të SNRF 7, secila ndërmarrje në shpalosjet e pasqyrave financiare duhet të shpalosë informata në lidhje me rrezikun e tregut, likuiditetit dhe kreditor. Këto informata duhet të përfshijnë mënyrën e menaxhimit të secilit rrezik nga ana e kompanisë. Nga mostra e vitit 2013, 36 ndërmarrje apo 65% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga

mostra e vitit 2014, 21 ndërmarrje apo 42% e mostrës nuk e kanë bërë këtë shpalosje.

(iii) 'Shpalosja e hyrave nga secila kategori e të hyrave'. Sipas kërkesave të SNK 18, shpalosjet e pasqyrave financiare duhet të përfshinë edhe ndarjen e të hyrave sipas kategorive. Nga mostra e vitit 2013, 11 ndërmarrje apo 20% e mostrës, nuk e kanë bërë këtë shpalosje, ndërsa nga mostra e vitit 2014, 14 ndërmarrje apo 28% e mostrës nuk e kanë bërë këtë shpalosje.

Tabela 4b: Pajtuëshmëria e pasqyrave financiare me SNRF/SNK - Shpalosjet për zërat specifik

Kërkesat	Viti 2013		Viti 2014	
	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)
Patundshmëritë, impiantet dhe pajimet (PIP) dhe pasuritë e paprekshme				
Për secilën klasë të PIP a është shpalosur shuma bruto dhe zhvlerësimi i akumuluar në fillim dhe në fund të periudhës për dy vite krahasuese?	18	33%	15	30%
A është prezantuar rekoncilimi i vlerave bartëse në fillim dhe në fund të periudhës për: (i) shtesat, rritjet/rëniet si rezultat i rivlerësimit, zhvlerësimit, ndryshimet tjera?	17	31%	18	36%
Për asetet e rivlerësuar a janë shpalosur: data efektive e rivlerësimit, a është angazhuar një vlerësues i pavarur, për secilën klasë të PIP a është treguar vlera bartëse po të mos ishte aplikuar modeli i rivlerësimit?	1	2%	3	6%
Pasuritë dhe detyrimet financiare				
Për secilën klasë të pasurive dhe detyrimeve financiare, a është shpalosur vlera e drejtë?	34	62%	42	84%
A janë shpalosur informata në lidhje me rrezikun e tregut, likuiditetit dhe atë kreditor?	36	65%	21	42%
Stoqet				
A është shpalosur vlera totale bartëse e secilin klasifikim të stoqeve dhe në total?	0	0%	0	0%
A është shpalosur vlera e stoqeve e njohur si shpenzim gjatë vitit?	0	0%	0	0%
A është shpalosur shuma e rënies në vlerë (dëmtimit) të stoqeve?	0	0%	0	0%

Kërkesat	Viti 2013		Viti 2014	
	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)	Numri i gabimeve	Numri i gabimeve (%)
<i>Tjera</i>				
A janë shpalosur të hyrat nga secila kategori e të hyrave?	11	20%	14	28%
A janë shpalosur përfitimet e punonjësve (pagat) dhe kontributet pensionale të paguara gjatë vitit?	1	2%	7	14%
Totali i PF të kontrolluara (mostra)	55	55	50	50
Totali i përgjithshëm (popullata)	218	218	221	221
Totali i PF të kontrolluara (mostra) %	25%	25%	23%	23%

5. Diskutime dhe rekomandime

Rezultatet e analizës për (i) *pajtueshmërinë e raportit të auditorit me SNA-të përkatëse*, dhe (ii) *pajtueshmërinë e pasqyrave financiare me SNRF/SNK-të përkatëse* tregojnë që niveli i cilësisë së pasqyrave financiare të audituara është jo i kënaqshëm.

Auditorët e licencuar janë të obliguar të respektojnë të gjitha kërkesat e SNA-ve gjatë auditimit të pasqyrave financiare ndërsa kontabilistët duhet të zbatojnë kërkesat e SNRF/SNK-ve gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare për ndërmarrjet e mëdha. Rezultatet tregojnë një situatë ku as auditorët e licencuar e as kontabilistët e ndërmarrjeve nuk janë të përgatitur aq sa duhet për të përmbushur në nivel të kënaqshëm obligimin ligjor të tyre. Në këtë drejtim, duhet të ndërmerren hapa konkrete me qëllim të ngritjes së cilësisë së pasqyrave financiare të audituara. Disa nga rekomandimet për të arritur një rezultat më të mirë të cilësisë janë:

- Implementimi i një sistemi efikas të kontrollit të cilësisë nga Këshilli Kosovar për Raportim Financiar (KKRF) për auditorët ligjor dhe firmat ligjore të auditimit.
- Implementimi i kontrollit të cilësisë nga shoqatat e licencuara të kontabilitetit dhe auditimit për anëtarët e tyre kontabilistë dhe auditor.
- Implementimi i një sistemi të EVP-ve sipas qasjes së bazuar në output e cila është e preferueshme sipas Standardit Ndërkombëtare të Edukimit 7 (SNE 7) dhe e cila bazohet në verifikimin/testimin e njohurive të fituara nga kandidatët ndjekës të EVP-ve.
- Bashkëpunim më të mirë ndërmjet ShKÇAK dhe KKRF-së në fushën e sigurimit të cilësisë së punës së auditorëve.
- Krijimi i një platforme nga ana e KKRF-së për dorëzim elektronik të pasqyrave financiare të audituara.
- Zgjedhja e temave të EVP-ve të bazohet në gjetjet nga rishikimet e rregullta të cilësisë së pasqyrave financiare të audituara.
- Në amandamentimet e *Ligjit Nr. 04/L-014 Për Kontabilitet, Raportim Financiar dhe Auditim* të përfshihet obligimi që pasqyrat financiare të ndërmarrjeve të mëdha të përgatiten nga kontabilistët e certifikuar të cilët janë anëtarë të ndonjë nga shoqatat profesionale të kontabilitetit dhe auditimit të licencuara nga KKRF.

Aneks 1: Lista e ndërmarrjeve subjekt rishikimi

Nr.	Emri i ndërmarrjes (viti raportues 2013)	Emri i ndërmarrjes (viti raportues 2014)
1	ABI shpk	"Banja e Kllkotit Fabrika e Ujit Mineral & CO2" Sh.P.K.
2	ALK & KOS Pharmaceuticals sh.p.k.	"Bifurkacioni"
3	Asseco See sh.p.k.	"Brickos" Sh.P.K
4	Atlantic Group	"Buçaj" Sh.P.K.
5	Banja e kllkotit fabrika e ujit mineral & CO2 sh.p.k.	"Dauti Komerc" Sh.P.K.
6	Beni Dona Plast sh.p.k.	"ET-Com" N.T.P
7	Binni shpk	"Famis Co" HC
8	Deloitte sh.p.k.	"Fitorja" Sh.P.K.
9	ELI-AB sh.p.k	"GAP" Sh.P.K.
10	ET COM	"Kajmak" Shpk Prizren
11	Euro Food sh.p.k.	"LC Waikiki Retail Kosovo" Sh.P.K
12	EUROLAB sh.p.k.	"M - Sillosi" Sh.P.K.
13	Eurometal sh.p.k.	"Marketing & Distribution" Sh.P.K.
14	Famis CO-HC	"Petrol Company" Sh.P.K.
15	Fortesa	"Rec - Kos" Sh.P.K.
16	Frutex sh.p.k.	"RSM Company" Sh.P.K.
17	Gekos sh.p.k.	"Sole Kosova" Sh.P.K.
18	Intercoop Group	"Super Viva" Sh.P.K.
19	IPKO Telecommunication	"Eli- Ab" Sh.P.K.
20	Kag - Asphalt	"Radoniqi" SHA - Gjakovë
21	KRU "Hidromorava"	"Trofta" sh.p.k
22	KRU "Radoniqi" - Kompani e ujitjes	"Agmia" Sh.P.K
23	Laberion sh.p.k. - Podujeve	"Calabria" Sh.P.K.
24	Lesna	Aeroporti Ndërkombëtar I Prishtinës - Kontrolli Ajror "Adem Jashari" Sha
25	Limak Kosovo International Airport	Allmakes Global Services
26	M Sillosi shpk	Apetit Sh.P.K.
27	Mar - Edem	Apollonija Sh.P.K.
28	N.P.T Edona	Asgeto Sh.P.K.
29	N.T. Brickos sh.p.k.	Asseco See Sh.P.K
30	N.T.P Shari	EURO-FAT Sh.P.K
31	N.T.SH. DINO sh.p.k.	EURO-STEEL Sh.P.K.
32	Nderimi shpk	Hotel "Kristal" Sh.P.K

Nr.	Emri i ndërmarrjes <i>(viti raportues 2013)</i>	Emri i ndërmarrjes <i>(viti raportues 2014)</i>
33	Newco Ballkan	I.M.N. Tulltorja Sh.P.K.
34	NNP Standard shpk	Kastrati Sh.P.K.
35	NP Infrakos sh.a.	Kompania Rajonale e Mbeturinae "Pastërtia" Sh.a.
36	NPT Gllareva	Kompania Rajonale e Ujit "Hidroregjioni Jugor" Sha
37	NPT Meka	Kosmonte Foods Sh.P.K.
38	Ortakëria Bechtel Enka	Limak Kosovo International Airport JSC
39	Pagarusha-N	MAMIDOIL KOSOVO L.L.C.
40	Pofiks	N.P.T. "FAT OIL" Sh.P.K.
41	Posta e Kosoves sh.a.	N.P.T. "FETOSHI" Sh.P.K.
42	Prima Tobacco shpk	N.T "Banana"
43	Remateks	N.T. "Fortesa"
44	Renelual Tahiri	N.T.P. "Edona"
45	Royal shpk	Operator Transmisioni, Sistemi dhe Tregu Sha KOSTT
46	RSM Company	ROYAL SH.P.K
47	Scan-Color Jysk	Scan Color-Jysk
48	Terminali shpk	Trepça
49	Thermo shpk	Ujë Rugove Sh.P.K.
50	Tobacco shpk	Universiteti për Biznes dhe Teknologji "UBT" Sh.P.K
51	Tregtia	-
52	Uje Rugove shpk	-
53	Vatani shpk	-
54	Victoria Invest International	-
55	Viva Frutta	-